

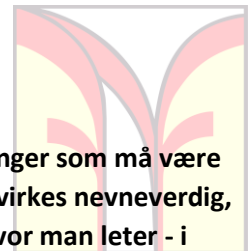
NVE – Konesjonsavdelinga,
v/ Laila P. Høivik
Postboks 5091
Majorstua, 0301 Oslo

Bergen, 20.02.2018

Høringsuttalelse – NVE saksnummer 201606897 Opo og Sandvinvatnet – kraftverk med flomtunnel

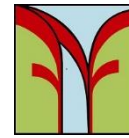
I tråd med vår uttale til konsesjonsmeldingen er prosessens mangler noe som må påpekes særskilt også her. Etter vårt syn er det avgjørende for konsesjonsavveilingen at det kan fremvises tilstrekkelige vurderinger av:

1. flomlukealternativet samt fjerning av masser/utgraving i Storelva opp mot Hildal.
2. tilsvarende flomreduserende effekter må vurderes for begge alternativ. Det betyr at NVE må inkludere en vurdering av flomlukealternativet opp mot resultatene Norconsult har lagt frem i sin tilleggsrapport for kraftverket (effekter oppstrøms Sandvinvatnet).
3. avklaring i forhold til kostnader på flomlukealternativet og en gjennomgang av driftsansvar og driftskostnader
4. vurdering av akseptabelt flomrisikonivå
5. vurdering av punktsikring av sykehuset

Manglene er så grunnleggende at kun Stortinget kunne bryte dem. Det er tre forutsetninger som må være på plass for å vurdere konsesjonsprosess i vernet vassdrag - verneverdiene skal ikke påvirkes nevneverdig, det skal være et spørsmål om liv og helse og andre tiltak skal være utprøvd¹. Uansett hvor man leter - i ulike vedtak, meldinger eller uttalelser fra sentrale politikere under behandlingen - forutsetningen for å vedta åpning av konsesjonsprosess for storkraft i det vernede Opovassdraget var at andre tiltak skulle være utprøvd. NVE kjente til dette. Det ble opplyst på folkemøte i Odda 15.02.2017 at direktoratet skulle bruke de neste 12 månedene på å utrede flomlukealternativet. Dette skulle gjøres av konsulenter. Dette har ikke NVE gjort og dermed får man et demokratisk problem. Regjeringen har lagt opp til at regionale og lokale politikere skal få bestemme mer. Mer innflytelse lokalt er viktig. Samtidig kjøres en konsesjonsprosess slik at regionale og kommunale politikere i praksis må ta stilling til flomvern eller ikke. Det er i hvert fall enkelt å fremstille det slik – hvilke lokalpolitikere tør å fremme forslag om å frarå et flomsikringsalternativ i Odda uavhengig av negative konsekvenser, dersom det ikke finnes noen avklarte, tilstrekkelige og ikke minst finansielt realistiske alternativ? Svaret er få, veldig få.

¹ «Kraft til endring» Meld. St. 25 (2015–2016) <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-25-20152016/id2482952/>

Det er ikke bare prosessen som er suboptimal – løsningen med å flomsikre Opo ved å legge elva i rør er i høyeste grad lite optimal. Vi anerkjenner at løsningen skårer høyt på to viktige kriterier-

- Flomfaren i elva og på Sandvin reduseres betraktelig
- Løsningen er «gratis» for kommunen

Men man flytter elven til kraftverkstunnelen og står igjen med kun minstevannføring og overløp til elva. Flomløpet blir ikke tunnelen, men det opprinnelige elveløpet. Oddasamfunnet står igjen ikke med en elvejuvel i sin midte, men en gjennomregulert og fullplastret steinrøys med en langsliggende spektakulær turveg som ikke engang rakk å åpne før attraksjonen ble avlyst. En 2 kilometer lang fisketrapp. Nær 100 millioner er brukt på Opoløpet. Vi vet at man trenger ytterligere flomsikringstiltak med effekt langs Sandvinvatnet og oppstrøms langs Storelva, men man vet ikke hvilke. Trenger man en tunnel? Det vet man ikke. Hvor mye koster en tunnel? Det vet vi heller ikke. Multiconsult estimerte en tunnel dimensjonert for 400 m³/s til 170 millioner, SKL opererer med en tunnel dimensjonert for 500 m³/s. 25% større og 76,5% høyere pris. 300 millioner estimerer SKL uten at det stilles spørsmål. Hva som er nødvendig flomsikring og hva som er prisen for denne er spørsmål vi skulle hatt svar på før kraftverk ble lansert. Kraftverket har ingen flomdempende effekt som ikke en flomtunnel alene har. Kraftverket svarer ikke på hvordan vi skal flomsikre, men hvordan vi skal betale for flomsikringen. Da betyr det noe om vi trenger tunnelen og om den koster 170 eller 300 millioner kroner.

Forum for natur og friluftsliv frarår NVE til å gi konsesjon til omsøkt kraftverk i Opo. Flomsikringen som befolkningen trenger må løses på annet vis. Kanskje vet vi hvordan allerede 30. mars. Løsningen på flomutfordringen i Opo kan ikke være å introdusere en presedens for målrettet bruk av verneplan som en kraftreserve for utbygging av storkraft. NVE risikerer også å skape en presedens for at vannkraftpotensialet til vassdrag, også de som inngår i verneplan, angir handlingsrommet for flomsikring, ikke behovet.

PROSESSEN

Innenfor kvalitetsledelse og ISO 9000 serien defineres prosess som «en samling av beslektede eller samvirkende aktiviteter som omformer tilført grunnlag til resultater». Vår forståelse av prosessen etter flommen i oktober 2014 er at ulike aktiviteter som burde vært samvirkende og beslektede dannet egne prosesser. Det er ikke ulovlig å gjennomføre dårlige prosesser, men det gjør det vanskeligere å komme frem til et best mulig resultat.

En tilstrekkelig flomsikring av utsatte deler i nedbørsfeltet til Opovassdraget innenfor verneplanens og finansielle rammer. Det må ha vært dette som var målet da Multiconsult Fylkesmannen, NVE, Voss- og Odda kommune møttes til oppstartsmøte for mulighetsstudie for flomreduserende i juni 2016. Da er det allerede 9 måneder siden Odda kommune inngikk intensjonsavtale med Sunnhordaland Kraftlag. Før 2015 var omme vedtok Stortinget å be regjeringen legge frem sak om varig flomvern i Opovassdraget i løpet av 2016, hvor alle aktuelle tiltak, inkludert konsesjonsbehandling av nedre del av vassdraget, inkluderes. 6 uker før oppstartsmøte for arbeidet med mulighetsstudien oversender Olje- og energi departementet (OED) en forespørsel til NVE hvor de ber direktoratet vurdere om samfunnsnyten av SKLs prosjekt er så stor at det bør åpnes for konsesjonsbehandling i vernet vassdrag. På dagen 1 måned etter oppstartsmøte på Statens

hus i Bergen oversender NVE sitt svar hvor de konkluderer med at SKLs prosjekt er økonomisk usikkert, at det vil ha dramatiske konsekvenser for vannføringen i elva, men at direktoratet tviler seg frem til at prosjektet trolig er så samfunnsnyttig at det bør åpnes for konsesjonsbehandling.

Høsten 2016

Allerede 14 september oversender Odda kommune et brev til OED hvor de ber om et møte for å diskutere rammevilkår og tidsaspekt for kraftverk med flomtunnel i Opo. Departementet svarer kommunen 24. oktober og peker på anmodningsvedtaket fra Stortinget av 18.12.2015 og forutsetningene om at alle aktuelle tiltak skal vurderes. Først etter at proposisjonen er utarbeidet og eventuelt vedtatt av Stortinget vil det være aktuelt å ha et møte med det tema. Ryddig.

MEN 4 dager senere legger Regjeringen frem Prop. 11S (2015-2016) hvor de ber Stortinget ta stilling til ett tiltak – og åpne for konsesjonsbehandling av kraftverk med flomtunnel i Opovassdraget!

Etter en ekspressbehandling i Energi- og miljøkomiteen behandles proposisjonen i Stortinget 7. desember – bare dagen etter at Mulighetsstudien fra Multiconsult ble offentlig. Selv om mindretallet fremmet forslag om å sende proposisjonen tilbake til regjeringen med beskjed om at minimumsgrunnlaget for proposisjonen nå nettopp var ferdig (en uprioritert liste over mulige flomreducerende tiltak) og dermed ikke inkludert – stemte flertallet for å vedta konsesjonsbehandling av storkraft i vernet vassdrag.

Vinter 2017/2018

11. januar, nesten 11 måneder etter folkemøte i Odda blir NVE og Multiconsult enig om at sistnevnte skal detaljutrede flomlukealternativet. Utredningen blir ferdig ca. 6 uker etter at høringsprosessen på konsesjonsaken er avsluttet. Noen ser ut til å miste av synet det som skulle være resultatet av de samordnede aktivitetene som ble initiert etter flommen i 2014. Resultatet skulle ikke nødvendigvis være kraftverk, men mindre flomutsatte bygg og verdier langs Opo, Sandvinsvatnet og Storelva. Slik vi forstår det og slik vi påpekte i innspillet til meldingen så er «*det manglende kunnskap og kartlegging av konsekvenser for flom oppstrøms Vasstun bro. Behovet er påpekt blant annet i kommunens planstrategi 2016 - 2019. Mulighetsstudien til Multiconsult utredet ikke flomfare og tiltak oppstrøms Sandvinsvatnet. FNF Hordaland forutsetter at en slik kartlegging og utredning av flomfarer og tiltak oppstrøms Sandvinsvatnet inkluderes som en naturlig del av utredningen rundt masseuttak og opprensning. Dette understreker behovet for å avvente NVE sitt arbeid med å utrede alternativ før man forserer konsesjonsbehandlingen av omsøkt tiltak.*»

Det er så vidt vi kjenner til fortsatt ikke avklart hvilke tiltak som skal gjøres oppstrøms Sandvinvatnet og hvordan disse vil redusere risiko for flomskade og hvilke effekter tiltak nedstrøms har oppstrøms. For flomtunnelen har Norconsult vist at den har effekt rundt Sandvinsvatnet, i Opoløpet og nederst i Storelva. Når fylkeskommunen i sin behandling legger avgjørende vekt på omsøkt tiltak sin effekt i Storelva opp mot Hildal blir det tydelig at det er særdeles viktig å avklare dette punktet.

“1. Hordaland fylkeskommune rå til at det vert gjeve konsesjon for Opo flaumkraftverk. Fylkeskommunen vurderer at den flaumdempande effekten i storelva, frå Sandvin og oppover til Hildal, er eit betydeleg argument for å gi konsesjon til bygging av flaumkraftverket. Tryggleik for hus, heim, liv og helse må vektleggast tyngst når NVE tek stilling til søknaden.»²

² Saksprotokoll KIRU HFK – 23.01.2018

<http://einnsyn.hfk.no/einnsyn/DmbHandling/ShowDmbHandlingDocument?dmbId=11168&caseType=Protokoll®istrEntryId=507032>

Også andre instanser reagerer på den mangelfulle prosessen:

«Når det gjeld Sandvinvatnet og busetnaden på Sandvin og Hildal, har NVE under utgreiing to separate flaumsikringstiltak som bør sjåast i samanheng med søknaden frå SKL då dei kan føra til at det ikkje blir naudsynt å byggja Opo flaumkraftverk. Ei slik totalvurdering har fylkesrådmannen ikkje høve til å gjera då søknaden frå SKL kjem før NVE sine eigne utgreiingar er lagt fram. Dette svekkjer grunnlaget for ei kunnskapsbasert tilråding.»³
(Fylkesrådmannens innstilling)

«Fylkesmannen meiner at NVE må sikre at alle aktuelle flaumtiltak er tilstrekkeleg utgreidd og vurdert når det gjeld kostnader og samfunnsnytte før ein går vidare med konsesjonshandsaming.» Fylkesmannens konklusjon i merknad til konsesjonsmelding.

Flomsikring av Opo – etter flommen høsten 2014, et utvalg av begivenheter

18.12.2015 Vedtak 404

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om varig flomvern i Opovassdraget i løpet av 2016, hvor alle aktuelle tiltak, inkludert konsesjonsbehandling av nedre del av vassdraget, vurderes.»

13.06.2016

Kraft til endring blir vedtatt i Stortinget – Meldingen åpner for storkraft i flomutsatte vernede vassdrag, men åpner kun for vurdering dersom andre tiltak er utprøvd, liv og helse står på spill og verneverdiene ikke påvirkes nevneverdig

21.07.2016

NVE melder tilbake til OED hvor de konkluderer med at SKL sitt prosjekt trolig er så samfunnsnyttig... [Samt] konsesjonsbehandling den eneste måten å kartlegge den reelle samfunnsnyttin, konfliktene og kostnadene på, og slik sett den eneste muligheten til å vurdere om prosjektet realistisk sett er gjennomførbart.

28.10.2016

Regjeringen leverer en Prop. 11 S (2015-2016) til stortinget. Proposisjonen ber stortinget ta stilling til et flomsikringstiltak i Opovassdraget. Kombinert flomsikring og kraftutbygging som krever konsesjonsbehandling.

23.09.2015

Odda Kommune vedtar samarbeidsavtalen med SKL for å arbeide for en løsning med «flomsikringstunnel med kraftverk»

10.05.2016

OED forespur NVE om å vurdere om SKLs prosjekt har så stor samfunnsnytte at det bør åpnes for konsesjonsbehandling i et vernet vassdrag

21.06.2016

Oppstartsmøte mellom berørte kommuner, fylkesmannen, Multiconsult og NVE . Tema MULIGHETSSTUDIE «flaumforbyggende tiltak i Vossovassdraget og Opovassdraget»

24.10.2016

OED svarer Odda kommune på en møteanmodning vedr. tidsaspekt og rammevilkår for SKL sitt utbyggingsprosjekt. OED viser til anmodningsvedtaket som sier at regjeringen skal legge frem en sak «hvor alle aktuelle tiltak, inkludert konsesjonsbehandling i nedre del vurderes»

7. desember 2016

Stortinget åpner for konsesjonsbehandling i nedre del – selv om forutsetningene ikke var oppfylt. Mulighetsstudien ble offentliggjort dagen før – og mindretallet foreslo å sende proposisjonen tilbake til regjeringen

FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV HORDALAND

Adresse: Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen

Epost: Hordaland@fnf-nett.no

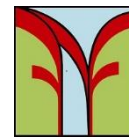
Figur 1 skjematisk oversikt over saksgangen om varig flomsikring i Opo 2015-2016

NYE OPPLYSNINGER

Nesten som et tegn på viktigheten av å ta seg tid når det skal tas viktige beslutninger – kom det nye opplysninger vedr. kulminasjonsvannføringen i Opo ved flommen i 2014 på nyåret 2018. Resultatet er at beregnede fremtidige flomverdier for Opoløpet senkes. 2014 flommen klassifiseres som en 100 årsflom og

³ Saksprotokoll KIRU HFK – 23.01.2018, s19

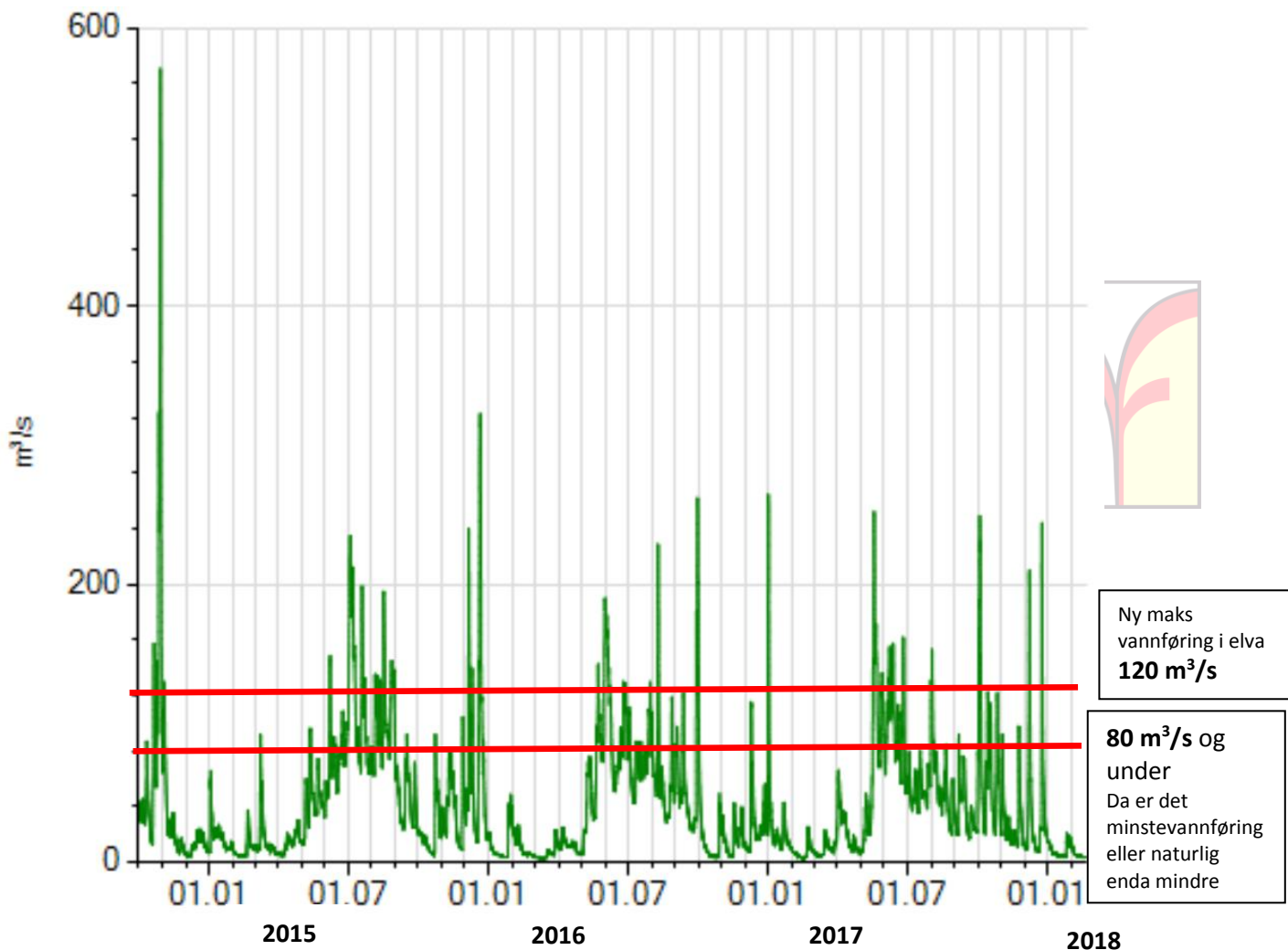
<http://einnsyn.hfk.no/einnsyn/DmbHandling/ShowDmbHandlingDocument?dmbId=11168&caseType=Protokoll®istrEntryId=507032>

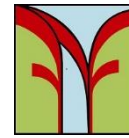

ikke en 200 årsflom. Sikringsarbeidet NVE er i ferd med å ferdigstille vil sikre Odda Sentrum mot en 500 årsflom med 40% klimapåslag og ikke kun en 200 årsflom. Alt annet likt vil dette øke aktualiteten til flomlukealternativet, da beregnede fremtidige flomvannføringer i løpet er nedskalert noe som gjør at løpet er mer «fremtidssikkert» og dermed mer egnet for løsninger i løpet enn NVE tidligere har vurdert.

VERNEPLAN OG VERDIER – VANN ER KANSKJE IKKE EN VERNEVERDI, MEN LIKEVEL..

Vann er en viktig del av en elv. En kraftutbygging i Opo fører 71% av middelvannføringen utenom elva, dette går vesentlig ut over verneverdiene. Vernet er et spesifikt vern mot vannkraftutbygging – hvis det da bygges ut storkraft kan vernet bestå? I presentasjon av prosjektet viser man til at det ved 620 m³/s vannføring ut av Sandvinsvatnet så vil det gå opp mot 120m³/s i Opo. Figur 1 viser en oppstilling fra 1. oktober 2014 og frem til 18. februar i 2018.

Fortrinnsvis er det hele vassdrag som skal vernes – det er et av de opprinnelige og generelle kriteriene for verneplan at vassdraget var intakt fra fjell til fjord. Det at ikke alle deler av et vassdrag er like urørt og at det derfor kan være fornuftig å differensiere forvaltningen av ulike deler er implementert i forvaltningen og ikke et argument for at man kan bygge kraftverk i nedre del. Det skal være enklere å gjøre inngrep i nærheten av Odda enn i mer urørte deler av vassdraget og rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (RPR) er tilpasset ulike interesseavveininger i ulike avsnitt av vassdragsbelte. Klasse 1 beskrives som vassdragsbelte i og ved byer og tettsteder, som har eller kan få stor betydning for friluftsliv. Dette leser vi som en beskrivelse av nedre deler av Opovassdraget. Spesielt etter at flomvernarbeidet til NVE har åpnet opp området. Gjeldende kommuneplan for Odda inkluderer differensiert forvaltning og inkluderer Opuelva i klasse 1. I kapittel 5 skjerper kommunen forvaltningskravet i RPR og beskriver forvaltning av klasse 1 områder slik: *Det er ikke lov å utføre inngrep som er til skade for pedagogiske verdier, friluftslivverdier medrekna fiske og framkomsttilhøve i og langs vasstrengen, eller opplevingsverdier.*⁴

Poenget med tilstrekkelig minstevannføring tas opp i NVE sin opprinnelige vurdering av SKLs prosjekt. Forum for natur og friluftsliv deler NVEs bekymring når det gjelder om bedriftsøkonomiske hensyn vil ivareta verdiene på foreslått utbygd strekning.

«Ved en konsesjonsbehandling vil det bli et vesentlig spørsmål om kraftverket skal vurderes som et ordinært kraftverksprosjekt, der mengden kraftproduksjon vurderes tett opp mot nødvendig minstevannføring, eller om den berørte elvestrekningen fortsatt skal vurderes som spesielt verdifull, slik at det legges mer vekt på relativt høy vannføring enn kraftproduksjon og flomsikring.

Økonomien i prosjektet er usikker, og det er vanskelig å si om bedriftsøkonomisk lønnsomhet kan kombineres med tilstrekkelig vannføring til å ivareta verdiene i den berørte elvestrekningen»⁵

⁴ Kommuneplan Odda 2007-2019, <https://www.oddakommune.no/Handlers/fh.ashx?MId1=774&FilId=1839>
Kommuneplan 2007-2019 Arealdelen Detaljkart Odda-Tyssedal
<https://www.oddakommune.no/Handlers/fh.ashx?MId1=774&FilId=1840>

⁵ «NVEs vurdering av SKLs forstudie- kraftverk og flomtunnel i Opovassdraget» – 21.07.2016

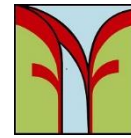

Figure 2 Opo 20.12.2017 klokken 13:45 med nær $10 \text{ m}^3/\text{s}$ – «Mye turveg og lite elv»

FRILUFTSLIV OG FOLKEHELSE

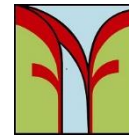
Kanskje det som rimer minst i Vedlegg K-10 Fagrapport Samfunn, reiseliv og friluftsliv er konklusjonen om at tiltaket vil ha en stor positiv effekt på helsemessige forhold og man viser i begrunnelsen for dette til at man skal dumpe stein i Sandvinsvatnet og lage tursti oppå. Dette vil bidra til flere turstier. Alt annet likt er vi enig i at flere stier vil føre til at flere går på tur og at dette igjen vil ha positive folkehelseeffekter. MEN, det som ikke vies noe plass under helsemessige forhold er at ved å drastisk redusere vannføringen i Opo så fjernes denne spektakulære stiens attraksjon. Stien langs Opo har et stort potensial for positive folkehelseeffekter som en drastisk reduksjon av vann i elva trolig vil redusere vesentlig. Forringelsen for stien nevnes under tema friluftsliv og dermed antar vi at konsulenten har glemt å trekke fra denne under helsemessige forhold. Under helsemessige forhold sitter man da igjen med verdien av en økt trygghet for de som bor flomutsatt til. Det er en verdi som er meget viktig, men som det kanskje ikke trengs flomtunnel for å oppnå. I hvert fall ikke et kraftverk.

Det vises ikke til i fagrapporten, men slik vi forstår det er Odda kommune i gang med å kartlegge og verdisette friluftslivsområder i kommunen og en status og resultat av dette arbeidet som er relevant for å belyse saken etterlyses.

Forum for natur og friluftsliv Hordaland

📍 Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen
☎ 55 33 58 19 / 40 49 70 74

🌐 hordaland@fnf-nett.no
📧 www.fnf-nett.no/hordaland

Hovden er et statlig sikret friluftslivsområde og deponering og en utvidelse av dette området er ikke nødvendigvis et fortrinn for friluftslivet. Friluftsliv er «opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse». I dette ligger det at omgivelsene og naturen er en essensiell del av opplevelsen. I Miljødirektoratets «Friluftsliv for alltid» (M-462 | 2015) påpekes det at sikrede områder ikke er vernet etter naturmangfoldloven, men at tiltakene som gjennomføres skal ivareta naturmangfoldet på en god måte.

Vi ønsker også å vise til DNS håndbok for forvaltning av statlig sikrede friluftslivsområder. Statlig sikring av friluftslivsområder skal ta vare på områder som er viktig for friluftslivet. Fagrapporten om landskap oppsummerer virkningen av deponiet: «Hovden ble til som en endemorene under siste istid. Dagens grønne flate som utgjør Odda camping ved Hovden er etablert som følge av deponi av løsmasser. Det foreslåtte deponiet vil svekke denne fortellingen og forholdet mellom Hovden og Sandvinvatnet ytterligere. Omfanget av dette vurderes å være middels negativt men vil i hovedsak være en nærvirkning».

LANDSKAP

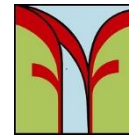
Opo som landskapselement er kort sagt viktig. Sweco påpeker dette også – og det foreslås at minstevannføringen om sommeren settes til 40m³/s om dagen for deretter formodentlig å slå på kraftverket for fullt om natten. Sistnevnte er ikke en biologisk vinneroppskrift, men det fremhever på en god måte hvor viktig det er med vann i elva. Konsulentrapporten deler berørt landskap inn i tre områder – og det er det urbane Oddalandskapet som rangeres høyest i verdi og det er også dette som rammes hardest av den dramatisk endrede vannføringen i elva. Konklusjonen er enkel, eneste som kan bøte på konsekvensen er en vesentlig økning i minstevannføring.

Sørfjorden er karakterisert som fjordlandskap i klasse A i fylkesdelplanen for små vasskraftverk i Hordaland 2009–2021. Fylkesrådmannen fremhever også at Opo gjennom Odda er eksponert og har stor verdi for helheten i landskapet. Fylkesrådmannen refererer til retningslinje 3.2 i småkraftplanen og «vil difor stilla krav om minstevassføring som opprettheld landskapskarakteren og opplevingsverdien i sommarmåandene, dvs. f.o.m. mai i.o.m. september. Fylkesrådmannen vil i den samanhengen støtta seg på KU-en sitt forslag om 40m³/s på dagtid om sommaren».⁶

Riksantikvaren gav i 2016 ut en rapport over kulturhistoriske landskap i Hordaland med nasjonal verdi. Her finner man Indre Sørfjorden som er inkludert som et kraft- og industrilandskap av nasjonal interesse. Opoelva nevnes både når området skal skildres og litt senere når landskapskarakteren skal beskrives. Industrilandskapet er dominerende, men det fremheves også at industrilandskapet er nært knyttet til naturen og naturressursene i landskapet. Opo er et viktig element i dette landskapsrommet og permanent minstevannføring vil fjerne en viktig del av det dynamiske og naturlige i landskapsbilde som ellers er bestå av industrilandskap klemt inne mellom fjell og fjord. Opo er det vekslende i bildet det som forteller deg at i dag er forskjellig fra i går. Fiske i Opo som kulturhistorisk parameter er fremhevet i fagrapporten samfunn, reiseliv og friluftsliv. Fiske i elva har en lang historie som stolakselv og dette var også et bidrag som gjorde Odda til Norges første turistattraksjon rundt forrige århundreskifte.

⁶ Fylkesrådmannens innstilling

<http://einnsyn.hfk.no/eInnsyn/RegistryEntry/ShowDocumentFromDmb?registryEntryId=507032&documentId=778743>

«Landskapet der dalen møter fjorden er trangt mellom høge fjell, der høgtliggjande vatnsystem ligg i fjelldalane ovafor. Fjorden er isfri, og elva Opo renn ut i fjordbotnen der strandstaden Odda ligg. Her var ein naturleg ferdelsesveg sørover til pilegrimsålet Røldal. Kyrkja på Almerket, nede ved fjorden, er frå 1870, men her har vore kyrkje sidan 1250. Ho er eit samlande element i landskapsrommet. Lenger oppe i dalen, aust for elva Opo, ligg nokre få tun som vitnar om det gamle bondesamfunnet i Odda.»

Hentet fra skildring av Indre Sør fjorden – Riksantikvarens rapport om kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse i Hordaland (2016)

REISELIV

KU for reiseliv sammenblandet med helsemessige forhold og friluftsliv konkluderer med at alternativ vest vil ha en liten positiv effekt i driftsfasen fordi en del av steinmassene kan brukes til å utvide campingplassen i Odda. Hele poenget med Odda kommune sine bestrebelser med å tekkes turister er å få flere til å bli i Odda lenger, da er det ikke spesielt informativt at det påpekes flere ganger at mange turister kun benytter Odda som en innfallsport. Det er jo potensialet som kommunen ønsker å utnytte som reduseres dersom man bygger kraftverk i Opo.

Vannføringen i Opo er det ville, vakre og naturlige elementet i det urbane landskapsrommet i Odda. Regulerer du denne reduseres en mye større verdi enn verdien av flere teltplasser. En utvidelse av campingen kommer jo også først etter noen år med anleggsarbeid med middels til stor negativ virkning ved at campingplassen mest sannsynlig må stenges. Hvor lang tid vil det ta å lokke turistene tilbake? Og hvor mange vil komme?

VANNFORSKRIFTEN PARAGRAF 12

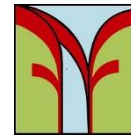
Det er flere forutsetninger som må tilfredsstilles for å kunne tillate nye inngrep som reduserer muligheten for vannforekomster å oppnå miljømål etter vannforskriften. Opo i Odda (VannID 048-10-R) er i regional vannforvaltningsplan vurdert til å ha moderat økologisk tilstand med miljømål GØT 2027 – konkretisert gjennom mål om attraktivt fiske av storvokst ørret og laks. I forhold til tiltakets konsekvenser for anadrom fisk viser forumet til ekstensiv omtale i uttaler fra Odda Jakt og fiskelag, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland og Reidar Borgstrøm som alle poengterer det åpenbare – bygges det kraftverkpåvirker man forholdene for anadrom fisk. SKL foreslår å fjerne 71% av middelvannføringen. Forumet ønsker også som Borgstrøm å påpeke at det ikke er noe kausal sammenheng mellom kraftverk og fisketrapp. Fisketrapp var der i Eidesfossen tidligere og fisketrapp kan det bli igjen uavhengig av kraftverk.

Konsekvensen for Opoelva dersom man bygger kraftverk vil være at man ikke når GØT. En vurdering etter §12 innebærer at man skiller formålene som er blandet sammen i konsesjonssøknaden. Slik NVE skiller de to prosjektene i sin presentasjon av saksbehandlingen 15.02.2018. Det er to formål – den ene er å redusere flomfaren - flomtunnelen, det andre formålet er finansieringen – kraftverket. Prosessen for å finne de beste alternativene som både reduserte flomrisiko og var samfunnsøkonomisk levedyktig ble kapret av kommune og kraftselskap. Allerede 30. mars kan vi få bekreftet at §12 C) ikke holder for formålet med å redusere

Forum for natur og friluftsliv Hordaland

Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen
55 33 58 19 / 40 49 70 74

 hordaland@fnf-nett.no
 www.fnf-nett.no/hordaland

skadepotensialet for flom i Opovassdraget. Dersom en flomluke er teknisk gjennomførbar, oppnår innenfor en rimelighet det samme som flomtunnelen i form av reduksjon av skadepotensial, og heller ikke har uforholdsmessige kostnader. Så må den foretrekkes – fordi den er miljømessig vesentlig bedre.

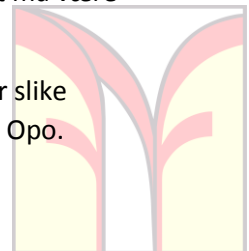
Forum for natur og friluftsliv påpeker at det man da står igjen med er en søknad om å bygge ut storkraft i et vernet vassdrag og det er jo ikke lov.

Et annet relevant aspekt innenfor vannforvaltning og vannkvalitet er reaktivering av tungmetaller fra sedimentene ved utløpet av flomtunnelen, en konsekvens som vil ha potensial til å påvirke store deler av økosystemet i Indre Sørfjorden. FNF Hordaland kan ikke se at det er tilstrekkelig dokumentert hvordan man skal sikre at en flomtunnel ikke får slike konsekvenser. Det ligger et tiltak på vann-nett som gjelder kunnskapsinnhenting for å kartlegge avrenning fra nedlagt industriområde (smelteverkstomten) på Opo⁷. Det er enighet om at mindre vann gir mindre resipientkapasitet – eller sagt på en annen måte, det skal mindre forurensning til før livet i vannet påvirkes. FNF Hordaland etterspør status på dette tiltaket. I fagrapporten for forurensning kommer det ikke klart frem hvilke konsekvenser høyere konsentrasjon av forurensning vil ha annet enn at det vil forekomme. Fagrapporten om akvatisk naturmiljø og naturens mangfold er heller ikke oppklarende da den ikke dekker problemstillingen.

Konsesjonsprosessen er for viktig til at man går seg vill i detaljene. Det som er viktig er at prosessen evner å utrede hvilke tiltak som trengs – og hvilke effekter de vil ha på utsatte områder i hele nedbørsfeltet. Flomlukealternativet og kraftverket utelukker hverandre derfor må NVE sikre at kvaliteten på utredningen generelt og vurderingen av utstrekning på flomreducerende effekt av flomlukealternativet må være tilsvarende den som er gjort for kraftverket med flomtunnel.

Enn så lenge vet man ikke hvilke tiltak som er tilstrekkelig ELLER hva disse vil koste. Under slike omstendigheter er det umulig og ikke fraråde NVE å innstille til konsesjon for kraftverket i Opo.

Vh
Ørjan Sælensminde
Forum for natur og friluftsliv Hordaland

FNF Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftsansjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftsansjessene i fylket. Per i dag er det 10 organisasjoner tilsluttet FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, Norsk Ornitologisk Forening Bergen lokallag, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Sykklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utferdslag (DNT) og Voss Kajakklubb. Sammen representerer organisasjonene rundt 39.000 medlemmer i fylket.

ELEKTRONISK KOPI
Odda kommune
Hordaland Fylkeskommune
Fylkesmannen i Hordaland

⁷ <https://www.vann-nett.no/OldPortal/measure?measureId=5105-296-M>